

Gebiedsbescherming, Windparken op Land en de praktijk van de Provincie Groningen

Aaldert ten Veen, Stibbe
Olaf Slakhorst, Provincie Groningen

Stibbe & Pondera Winddag 11 oktober 2016

Windparken en gebiedsbescherming: nu en straks

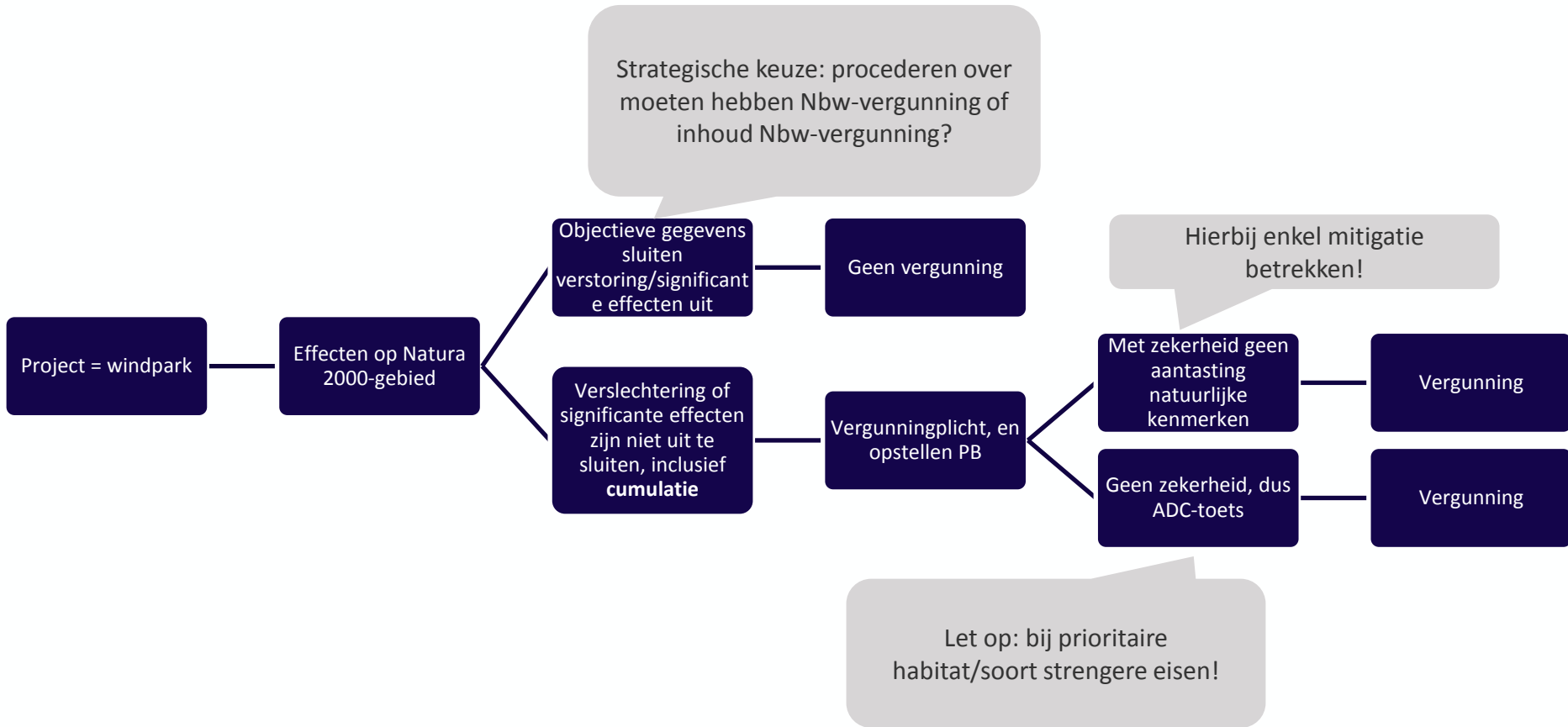

- Gebiedsbescherming
- Natuurbeschermingswet 1998

1 januari 2017
Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming - kort juridisch kader

Gebiedsbescherming- cumulatie

- > Ook effecten beoordelen in combinatie met andere projecten en plannen:
 - Enkel projecten die op het moment van besluitvorming wel vergund zijn, maar nog niet zijn gerealiseerd;
 - Bij de beoordeling uitgaan van de effecten zoals die blijken uit de verleende Nbw-vergunning;
 - Hoe om te gaan met eventuele tijdelijke effecten van de realisatie van het al vergunde project?
 - Er kan geen rekening worden gehouden met projecten die weliswaar vergunningplichtig zijn, maar een dergelijke vergunning nog niet hebben ontvangen (onzekere toekomstige gebeurtenis);
 - De effecten van een vergund en gerealiseerd project zijn opgegaan in de feitelijke situatie, waardoor deze effecten automatisch worden meegenomen.
 - Rol 1% ONRIS-criterium.

Gebiedsbescherming: instandhoudings- en beheermaatregelen

- > Instandhoudings- en beheersmaatregelen zijn geen mitigatie of compensatie:
 - In PB betrekken om te concluderen dat geen effecten optreden.

- > Ter illustratie:
 - **Definitieve A2-uitspraak:**
 - Instandhoudings- en beheermaatregelen in de PB gerekend tot de te verwachte ontwikkeling in het gebied;
 - Dergelijke maatregelen mogen als een feitelijke ontwikkeling in de PB worden meegenomen.
 - **Kolencentrale Eemshaven en 2^e Maasvlakte:**
 - Bevestiging A2-uitspraak;
 - Sprake van feitelijke ontwikkeling als met een voldoende mate van zekerheid vaststaat dat deze maatregelen daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd.

Natuurbeschermingswet 1998 - mitigatie/compensatie

- > In een PB mag rekening worden gehouden met **mitigerende** maatregelen zodat niet de ADC-toets wordt ingelopen;
 - In tegenstelling tot **compenserende** maatregelen.

- > Arrest Briels thans uitgangspunt voor de beoordeling van een maatregel als mitigerend of compenserend:
 - Op grond van het **voorzorgsbeginsel** moet een vergunning worden geweigerd wanneer niet de **zekerheid** kan worden verkregen dat er **geen effecten** optreden die de natuurlijke kenmerken zullen aantasten. Een PB mag dan ook **geen leemten** vertonen en moet volledige, precieze en definitieve constatering bevatten die elke **redelijke wetenschappelijke twijfel** wegnemen;
 - Er mag bij de beoordeling van het project in het perspectief van de instandhoudingsdoelstellingen rekening worden gehouden met de in dit project vastgestelde beschermingsmaatregelen waarmee wordt beoogd de eventuele schadelijke gevolgen die **rechtstreeks** uit dit project voortvloeien, **te voorkomen of te verminderen**, teneinde ervoor te zorgen dat het betrokken project de natuurlijke kenmerken van dat gebied **niet aantast**;
 - De beschermingsmaatregelen die in een project worden opgenomen om de schadelijke gevolgen van dit project voor een Natura 2000-gebied te **compenseren**, kunnen daarentegen bij de door artikel 6, lid 3, opgelegde beoordeling van de gevolgen van dit project niet in aanmerking worden genomen;
 - Maatregelen die voorzien in de **toekomstige** ontwikkeling van een nieuw areaal van dezelfde of een grotere omvang van het habitatype blauwgraslanden in een **ander deel** van het Natura 2000-gebied, dat niet **rechtstreeks** door het project wordt aangetast, zijn **compensatie**.

Natuurbeschermingswet 1998 - mitigatie/compensatie

Gezien de beschikbare jurisprudentie de volgende conclusies:

- Definitief verdwijnen habitatype = compensatie;
- Maatregel buiten Natura 2000-gebied vanwege effecten binnen Natura 2000-gebied = compensatie;
- Maatregelen (aantasting voedselgebied) buiten Natura 2000-gebied vanwege effecten op buiten Natura 2000-gebied = mitigatie;
- Maatregelen binnen Natura 2000-gebied vanwege effecten op habitatype en/of soorten binnen Natura 2000-gebied = mitigatie;

En:

- Schade wegnemen in voldoende mate, maar niet 1 op 1.

Mits:

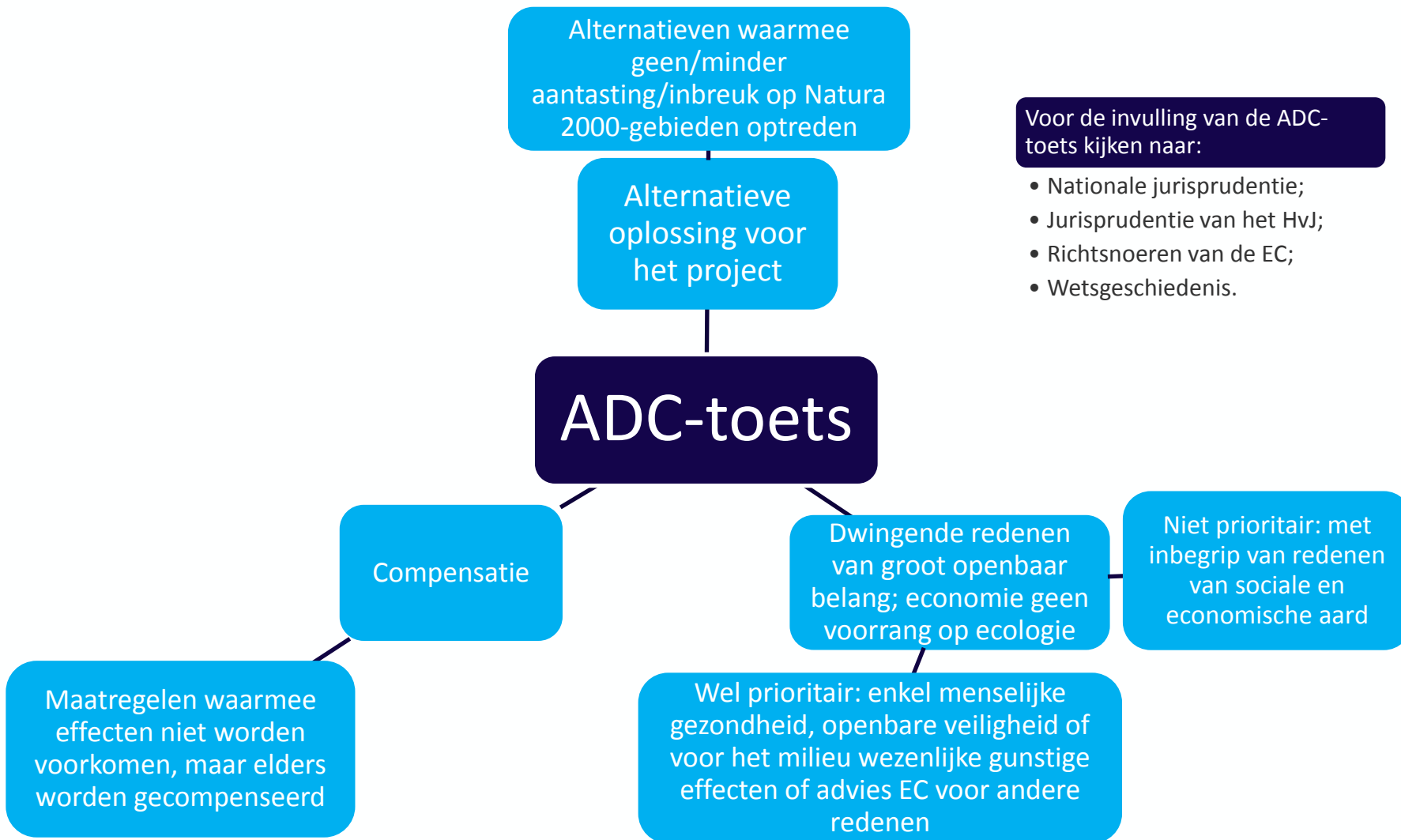
- Tijdig en geborgd

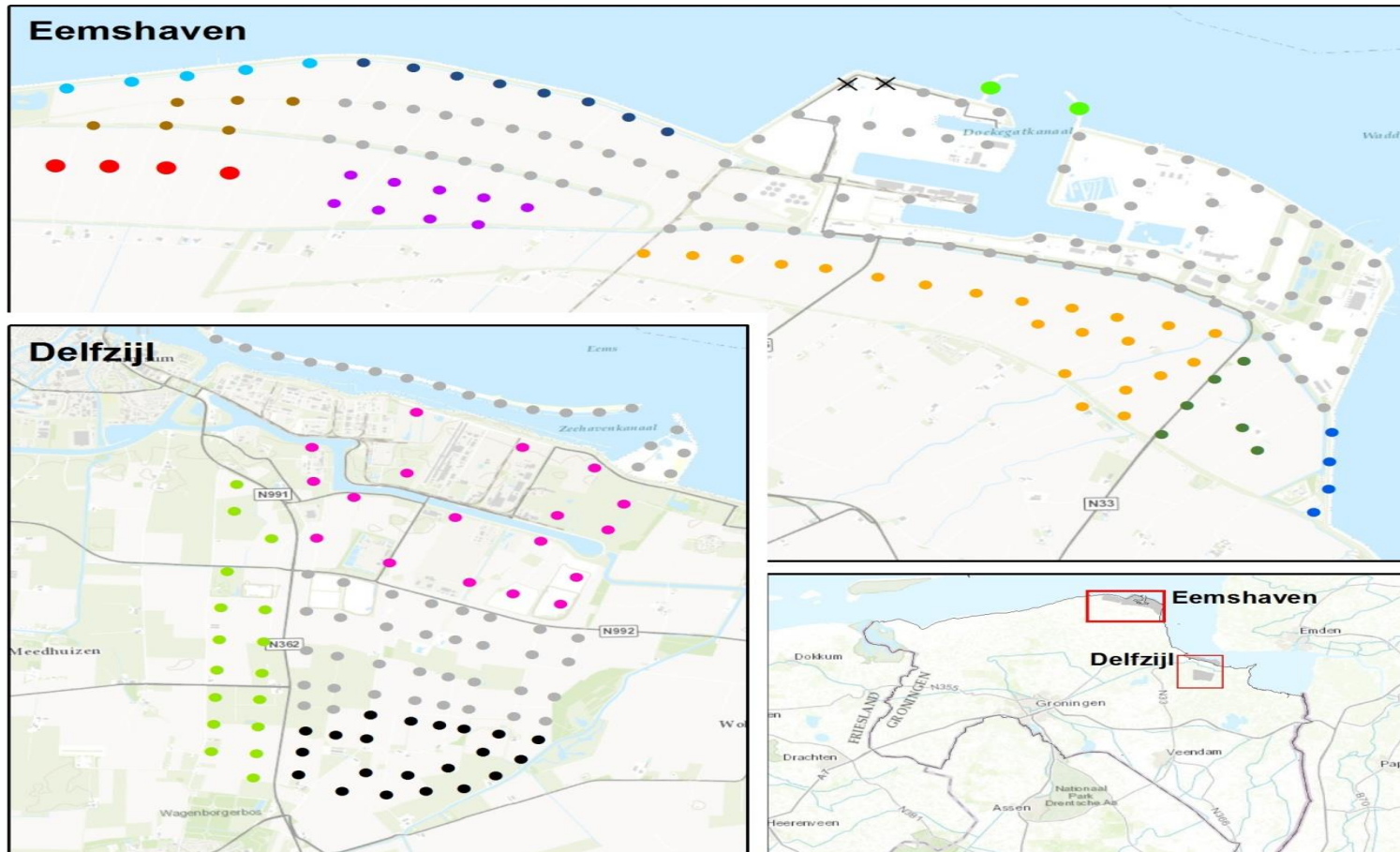
Maar:

- Arrest Orléans (HvJ 21-7-2016); **aanscherping Briels?!**
- Compensatie bij vernietiging habitat, ondanks maatregel dat eerst nieuw habitat moet worden ontwikkeld.
- Want: schade aan habitat.

Noodzaak toets aan ADC stap dichterbij?!

Gebiedsbescherming - de ADC – toets waarom niet?

Windparken langs de Waddenzee

- Rondom bestaande clusters
- Zowel rijk, provincie als gemeente als trekker
- Veel verschillende ontwikkelaars, ook onderlinge conflicten
- Alle parken: provincie bevoegd gezag Nb-wet 1998

Aanpak provincie

Een gedegen passende beoordeling voor het totaal aan windambitie langs de Groningse Waddenkust ihkv van de omgevingsvisie Groningen en de structuurvisie Eemshaven-Delfzijl

PB is vormgegeven op basis van de monitoringsresultaten van de bestaande parken. Als uitgangspunt zijn meerdere turbintypes (3 en 7.5 MW) verschillende opstellingen genomen.

Voordelen van een goede overkoepelende PB:

- Er is ruim voorafgaand aan de concrete vergunningprocedures inzicht in mogelijke knelpunten
- De concrete projecten kunnen de PB benutten
- Er is sprake van een gelijke systematiek, cumulatie is dus eenvoudig

Belangrijkste toets: de 1 % Ornis criterium

NB: Overschrijding Ornis Norm is niet noodzakelijkerwijs een probleem

Soort ³²	11a			11b				7	5c			17	9b	10	1c				
	WP Eemshaven West - Emmadijk	WP Eemshaven West - Emmapolder	WP Eemshaven West - totaal	Testpark Eemshaven West - N	Testpark Eemshaven West - M	Testpark Eemshaven West - Z	Testpark Eemshaven West - Z	heli eraf: - 2 tb 3 MW	heli erbij: + 2 tb 7,5 MW	Heli totaal	WP Eemshaven Zuidoost - Oostpolderdijk	WP Eemshaven Zuidoost - binnendijks	WP Eemshaven Zuidoost - totaal	WP Eemshaven Oostpolder	WP Delfzijl-Zuid *	Wp Geefsweer (Delfzijl-West)	WP Oosterthorn (Delfzijl-Midden)	slachtoffers van totale uitbreiding ³³	1% norm
VKA ³⁴	8	9	17	5	6	4	15	-2	2	0	4	6	10	22	21	17	18		
Aalscholver	0,9	2,1	3,0	0,7	1,4	1,5	3,6			0,0		0,9	0,9	2,9				10,3	3
Bergeend	8,4	5,0	13,4	6,3	3,3	3,3	13,0	-3,6	1,5	-2,1	6,0	1,1	7,1	4,6				36,0	62
Bontbekplevier																			6
Bontbekplevier	3,8		3,8	2,9			2,9		3	3,0								9,7	0,3
Bonte strandloper	79,4		79,4	59,6			59,6	-32,5	6,6	25,9	5,4		5,4					118,5	576
Brandgans		0,7	0,7		0,5	0,5	1,0			0,0								1,7	46
Bruine kiekendief	1,7		1,7	1,2			1,2		1,2	1,2					1,6	1,3	1,4	8,4	0,3
Eider																			16
Eider	1,6		1,6	1,2			1,2		0,9	0,9								3,7	154
Fuut												0,8	0,8	1,5				2,4	0,7
Goudplevier	0,9	0,4	1,3	0,7	0,2	0,2	1,2			0,0					1,3	1,1	1,2	6,0	43
Grauwe gans	2,3		2,3	1,7			1,7		0,9	0,9	2,2	3,1	5,2	4,6	0,5	0,4	0,5	16,2	22
Grutto														2,9				2,9	0,4
Kievit	0,8	0,7	1,5	0,6	0,5	0,5	1,6			0,0				6,8				9,9	29
Kleine mantelmeeuw	3,4	3,7	7,2	2,6	2,5	2,5	7,6	-1,3	3,2	1,9	3,3	2,0	5,4	7,3	2,4	2,0	2,1	35,8	65
Kluut																			9
Kluut	0,8		0,8	0,6			0,6			0,0	0,9	0,8	1,8					3,2	5
Krakeend														2,9	0,5	0,4	0,5	4,3	2
Noordse stem ³⁵																		6,4	3
Rosse grutto	1,3		1,3	1,0			1,0		2,1	2,1								4,4	164
Rotgans	0,8		0,8	0,6			0,6			0,0								1,5	26
Scholekster	10,1	6,7	16,8	7,6	4,4	4,5	16,5	-2,7	7,2	4,5	2,8	1,8	4,6	8,6				51,0	110
Smient	0,7		0,7	0,6			0,6	-1,2	0,8	-0,4								0,9	129
Steenloper	1,5		1,5	1,1			1,1		1,4	1,4								3,9	3
Tureluur	3,1	0,4	3,5	2,3	0,2	0,2	2,8	-1,6	2,3	0,7								7,0	39
Visdief	1,7		1,7	1,3			1,3	-0,9	0,9	0,0		2,4	2,4	2,9	0,0	2,4	2,5	13,2	6
Wilde eend	6,9	23,4	30,4	5,2	15,6	15,7	36,5	-1,5	4,8	3,3	14,1	12,2	26,3	41,1	22,3	18,1	19,1	197,0	62
Wintertaling											2,2	1,2	3,4	2,9				6,3	25
Wulp	2,8	1,1	3,9	2,1	0,7	0,7	3,5	-0,7	0,8	0,1	4,2	1,7	6,0	1,8	0,5	0,4	0,5	16,7	219
totaal	133,2	244,2	177,3	99,8	29,5	29,6	158,9	-46,0	37,6	-8,4	41,2	28,1	169,3	390,6	29,3	26,1	27,6	570,9	

Cumulatie in de praktijk

Afzonderlijk niet, cumulatief wel

Voor alle parken geldt afzonderlijk dat de Ornis norm niet overschreden wordt, in cumulatie is voor 10 soorten overschrijding.

Bestaand gebruik

De bestaande parken veroorzaken vergelijkbare aantallen slachtoffers als de prognose

Bestaand gebruik is volgens jurisprudentie verdisconteerd in de achtergrond. De vraag is of deze koers in lijn is met de bedoeling van de Habitatrichtlijn, omdat ook projecten zouden moeten worden meegenomen in de cumulatietoets, “**indien zij chronische of duurzame gevolgen voor het gebied hebben** en er aanwijzingen bestaan voor een patroon van geleidelijke teloorgang van de natuurlijke kenmerken van het beschermde gebied”. Gidsdocument voor het Beheer van Natura2000 gebieden (de bepalingen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn) Europese Commissie, 2000), p. 35.

De norm wijzigt: voor visdief was 16 de 1% Ornis, 6 is 1% Ornis.

Conclusie: de vraag is of de Raad van State de bestaand gebruik/cumulatielijn zal bestendigen.

Mitigatie in praktijk

- Voor de Noordse Stern en de Visdief worden twee eilanden aangelegd. De aanleg van de broedeilanden is een beheermaatregel in beheerplan Natura 2000 Waddenzee. Dit betekent dat de broedeilanden niet verbonden zijn met de windparken maar wel een mitigerend effect hebben.
- Er wordt minimaal 500 meter afstand voorgeschreven vanaf een belangrijk natuur(compensatie)gebied/HVP
- Tbv de Kiekendieven wordt foerageergebied buiten de windparken aangelegd
- Iets dichterbij of verder weg van de Waddenzee blijkt niet van doorslaggevende betekenis.
- Er is ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van het inzetten van een stilstandvoorziening. Dit blijkt voor Natura 2000 vogels niet effectief